

MFČK&ČP | Humanitární pomoc je často diktována zájmy dárců – jak ji odpolitizovat?

30. červen 2022

Stanovisko J. Chapagaina, generálního tajemníka Mezinárodní federace společností ČK&ČP

Bezprecedentní míra humanitární podpory pro Ukrajinu dokazuje, čeho jsme schopni, ale také odhaluje dlouhodobou potřebu přehodnotit způsob distribuce humanitární pomoci, konstatuje J. Chapagain, generální tajemník Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného kříže (IFRC).

Vidíme, že lze skutečně pomáhat lidem zasaženým krizí či katastrofou. Ukazuje se však, že úroveň pomoci často závisí na tom, kdo a odkud postižení jsou.

Vlády, humanitární agentury a dárci, soukromý sektor a širší veřejnost poskytují bezprecedentní podporu lidem postiženým konfliktem na Ukrajině, a to spolu s médii, jejichž rozsáhlé pokrytí je klíčové pro udržení naší angažovanosti.

Tato solidarita ukázala, čeho je lidstvo schopno, současně však odhalila také omezení a předpojatost. Jemen, Afghánistán, Libanon, Africký roh – to jsou jen některé příklady zemí, které nedostávají dostatečnou podporu. Zatímco žádosti IFRC o financování pomoci Ukrajině byly rychle splněny, reakce na krize v těchto částech světa se této rychlosti ani nepřiblížily.

Když jsem minulý měsíc navštívil Keňu, novináři v této věci IFRC silně napadli. V jejich očích není naše reakce na hladovou krizi v Africkém rohu vyvážená – například ve srovnání s konfliktem na Ukrajině.

Lidem prchajícím z Ukrajiny je samozřejmě potřeba pomáhat. Ale 14 milionů lidí v Africkém rohu, kteří jsou na pokraji vyhladovění, to vnímají tak, že jejich utrpení je odsunuto stranou. Je to proto, že většina našich plánů pomoci pro Afriku je velmi špatně financována, a to pouze z 10 nebo 15 procent. Jde o viditelný trend napříč humanitárním sektorem a projevil se také v nestranné reakci během pandemie Covid-19.

Nestrannost je jedním z našich [základních principů](#), který řídí poskytování naší humanitární pomoci a mírnění lidského utrpení, jak poskytujeme humanitární pomoc a zmírňujeme lidské utrpení. Stojí hned na druhém místě za principem humanity.

Zásada nestrannosti by však měla být cílem a aspirací, nikoli něčím, co je považováno za samozřejmé.

IFRC má zavedené postupy zajišťující, že poskytujeme podporu jen na základě potřeb lidí, ale nepoměr ve financování pomoci těm, kteří byli zasaženi konfliktem na Ukrajině, ve srovnání s jinými krizemi jasně ukazuje, že tyto systémy jsou nedostatečné.

Navzdory tomu, že máme potřebné informace a odborné znalosti pro spravedlivé rozdělení humanitárních zdrojů na pomoc těm, kteří to nejvíce potřebují, diktují velikost a rozsah našich operací často politické programy dárců.

To ovšem podkopává nestranný a na potřebách založený přístup k pomoci a poskvňuje jej předpojatostí, často ovlivněnou doprovodnou politickou a mediální rétorikou.

Lidé postižení krizí mají potřeby, na které musíme reagovat. To znamená naslouchat, zapojit se a jednat s cílem efektivně zajistit zotavení, důstojnost a budování odolnosti. Dárci musí tento přístup přijmout.

Z 851 milionů CHF, které IFRC získala v roce 2020 bylo pouze 30 milionů CHF (spolu s dalšími 35 miliony příspěvků od národních společností) bez omezení co do použití.

Právě tyto zdroje, které nejsou omezeny v použití [co do země a situace], mohou být použity dle potřeb národních společností Hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, které jsou přímo zapojeny s místními komunitami do pomoci. Víme, že nejúčinnějším a nejudržitelnějším přístupem k pomoci lidem je podpora místně vedených humanitárních akcí, zvláště poté, co již kamery odtamtud zmizely, nebo tam ani nebyly.

Jedna specifická oblast, na kterou se IFRC zaměřuje, je rozšiřování našeho nouzového fondu pro reakci na katastrofy (DREF), který reaguje na krize, které nepřitahují pozornost, podporu ani finance. DREF funguje jako zdroj financí, které lze rychle a transparentně rozdělit na podporu komunitních akcí v zemích zasažených katastrofou.

To však nestačí. Můžeme i musíme postupovat lépe: pro mnohem účinnější a dostatečnou pomoc je zásadní dlouhodobé a flexibilní financování, které nám skutečně umožňuje pomáhat každé oběti krize v závislosti na jeho potřebách. Existuje však velká neochota poskytovat nám prostředky tento typ financování.

Počet lidí postižených krizemi na celém světě rychle roste, přičemž pomoc těm nejranitelnějším není již nyní úměrná jejich stavu. Pokud se nám nepodaří radikálně přehodnotit systémy v celém humanitárním sektoru tak, abychom byli skutečně schopni nestranně pomoci každému v tísní, bude následovat ještě extrémnější nerovnosti a utrpení. Nerovnost není jen nespravedlivá, je osudná.

Připravil: Doc. Dr. Marek Jukl